

Kunnanhallituksen päätöstä 29.9.2025 § 444 Hyrylän sote-keskuksen projektinjohtourakan hankinta koskevan hankintaoikaisuvaatimuksen käsittely ja vastineen antaminen markkinaoikeudelle asiassa

Kunnanhallitus 03.11.2025 § 493
360/02.08.00.02/2022

Valmistelija

Honkanen Asko, etunimi.sukunimi@tuusula.fi

Asian tausta

Tuusulan kunta ja Keski-Uudenmaan hyvinvointialue (jäljempänä myös "Hankintayksiköt") ovat ilmoittaneet 13.12.2024 julkaistulla EU-hankintailmoituksella kilpailullisella neuvottelumenettelyllä toteutettavasta Hyrylän sote-keskuksen ja pysäköintilaitoksen projektinjohtourakasta. Osallistumishakemuksen jättäneistä ehdokkaista kilpailulliseen neuvottelumenettelyyn valittiin 13.1.2025 päivätyllä päätöksellä Hartela Etelä-Suomi Oy, NCC Suomi Oy sekä YIT Business Premises Oy.

Tuusulan kunnan kunnanhallitus on 29.9.2025 tekemällään hankintapäätöksellä § 444 valinnut YIT Business Premises Oy:n tarjouksen. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallitus puolestaan on 30.9.2025 tekemällään hankintapäätöksellä § 195 valinnut YIT Business Premises Oy:n tarjouksen. Hankintapäätökset ovat annettu tiedoksi tarjoajille 1.10.2025.

NCC Suomi Oy (jäljempänä myös "Hakija") toimitti Hankintayksiköille 2.10.2025 asiakirjapyyntön, jossa se on vaatinut nähtäväkseen Hartela Etelä-Suomi Oy:n ja YIT Business Premises Oy:n tarjousasiakirjat. Asiakirjapyyntöissä Hakija on korostanut erityisesti suunnitelma-asiakirjojen olevan tärkeitä. Hakija täsmensi myöhemmin 2.10.2025 asiakirjapyyntöään vaatimalla Hankintayksiköiltä muiden tarjoajien tarjousten laajuustiedot (brm2) sekä tarjouslomakkeella annetut tiedot. Hankintayksiköt toimittivat Valittajalle 2.10.2025 salassapidon ulkopuolelle jäävän aineiston sisältäen seuraavat asiakirjat:

- YIT Rakennus Oy, BPCN ja BPSB tarjous 29.8.2025 (liikesalaisuudet peitetty)
- Hartela Etelä-Suomi Oy tarjous 29.8.2025 (liikesalaisuudet peitetty)

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue on toimittanut Hakijalle 13.10.2025 tehdyn valituskelpoisen päätöksen asiakirjapyyntöön.

Hakija on toimittanut Hankintayksiköille molempiin hankintapäätöksiin kohdistuvan hankintaoikaisuvaatimuksen määräajassa 15.10.2025. Hakija on samana päivänä toimittanut hankintapäätöstä koskevan valituksen markkinaoikeuteen. Hankintayksiköt ovat 21.10.2025 toimittaneet hankintasopimuksen täytäntöönpanoa koskevan täytäntöönpanolupahakemuksen markkinaoikeudelle.

Hakijan markkinaoikeusvalituksen ja oikaisuvaatimuksen jälkeen Hankintayksiköt ovat pyytäneet YIT Rakennus Oy:tä sekä Hartela Etelä-Suomi Oy:tä vielä arvioimaan uudelleen tarjousasiakirjojensa liikesalaisuudet. Tämän perusteella Hakijalle on 17.10.2025 toimitettu lisää tarjousasiakirjoja.

Hankinto-oikaisuvaatimuksen sisältö

Hankinto-oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset

Hakija on vaatinut, että Hankintayksiköt ensisijaisesti oikaisevat mainittuja hankintapäätöksiä siten, että ne tekevät uudet, hankintasäännösten perusteluvelvollisuudet täyttävät hankintapäätökset, minkä yhteydessä ne arvioivat uudelleen tarjousten pisteytyksen sekä kuultavien tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden. Toissijaisesti Hakija on vaatinut, että mikäli virheellisen menettelyn korjaaminen ei ole mahdollista ilman uutta tarjouskilpailua, Hankintayksiköiden tulisi keskeyttää hankinta ja järjestää uusi tarjouskilpailu.

Hankinto-oikaisuvaatimuksessa esitetyt perustelut

Hakija on ensinnäkin esittänyt hankinto-oikaisuvaatimuksessaan, että Hankintayksiköt eivät ole perustelleet hankintapäätöksiä hankintalain mukaisesti muun ohessa yleispiirteisten ja subjektiivisten perusteluiden takia. Lisäksi Hakija on esittänyt, että kun muiden tarjoajien tarjoukset ovat salattu, olisi hankintayksiköiden menettelyä pidettävä myös hankintalain 3 §:n mukaisen avoimuusperiaatteen vastaisena. Hakijan käsityksen mukaan Hankintayksiköiden olisi tullut toimittaa Hakijoiden liikesalaisuuksiksi arvioituja tietoja Hakijalle tarjouskilpailun lainmukaisuuden arvioimiseksi.

Hankinto-oikaisuvaatimuksen hylkääminen

Muiden tarjoajien salatut osuudet tarjouksista ovat liikesalaisuuksia

Hakija on esittänyt, ettei muiden tarjoajien tarjousasiakirjoja voitaisi pitää liikesalaisuuksina.

Hankintalain 138 §:n 2 momentin mukaan hankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun osallistuneen oikeuteen saada tieto saaduista asiakirjoista, sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, ”julkisuuslaki”) säädetään. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liikesalaisuudesta.

Liikesalaisuuslain 2 §:n 1 kohdan mukaan liikesalaisuudella tarkoitetaan tietoa: a) joka ei ole kokonaisuutena tai osiensa täsmällisenä kokoonpanona ja yhdistelmänä tällaisia tietoja tavanomaisesti käsitteleville henkilöille yleisesti tunnettua tai helposti selville saatavissa; b) jolla a alakohdassa tarkoitetun ominaisuuden vuoksi on taloudellista arvoa elinkeinotoiminnassa; ja c) jonka laillinen haltija on ryhtynyt kohtuullisiin toimenpiteisiin sen suojaamiseksi. Liikesalaisuudet voivat olla hyvin monentyyppistä teknistä tai taloudellista tietoa. Jotta tieto voidaan luokitella liikesalaisuudeksi, tiedon on oltava salaista. Lisäksi tiedolla on oltava taloudellista arvoa ja tiedon haltijan on tullut tehdä kohtuullisia toimenpiteitä pitääkseen tiedon salaisena. Liikesalaisuuksina suojataan hyvin monenlaista tietoa (HE 49/2018 vp, s. 1). Liikesalaisuuden tunnusmerkiksi on perinteisesti katsottu sen haltijan salassapitotahto, salassapitointressi ja tosiasiallinen salassapito (HE 49/2018 vp, s. 82). Hankinta-asioissa liikesalaisuuksina on pidetty muun muassa seuraavia tietoja:

- Tiedot teknisistä ratkaisuista, rakentamisen strategiasta sekä liiketaloudellisesta ratkaisukokonaisuudesta (MAO 194/20)
- Toiminta- ja laatusuunnitelmat (KHO 29.5.2020 taltio 2359)

- Tarjouksen suunnitteluaineisto (MAO 125/2025)
- Työsuunnitelmat (KHO 15.3.2016 taltio 908)

Hankintayksiköt ovat katsoneet tarjousasiakirjat liikesalaisuuksiksi tarjoajien esittämällä tavalla, ja tämä tulkinta on myös ollut vakiintuneen oikeuskäytännön mukainen. Liikesalaisuuksina voidaan muutenkin suojata hyvin monenlaista tietoa, eikä Hakijan vaatimuksia voida täten hyväksyä. Tarjoajilla on ollut tietoihin selkeä salassapitotahto ja -intressi, ja tietoja on tosiasiallisesti pyritty pitämään salassa ilmoittamalla Hankintayksiköiden pyytämällä tavalla, mitkä asiakirjat sisältävät liikesalaisuuksia.

Hankintapäätös on perusteltu hankintalain mukaisesti

Valittaja on esittänyt, että Hankintayksiköt ovat laiminlyöneet perusteluvelvollisuutensa, jonka vuoksi Valittaja ei ole voinut hankintapäätösten perusteella arvioida hankintamenettelyn oikeellisuutta ja oikeussuojan tarvettaan.

Hankintalain 123 §:n 2 momentin mukaan päätökseen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat kuten perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Päätöksessä tulisi esittää tarjousvertailua koskevat perustelut sillä tarkkuudella, että tarjoajalle käy ilmi oman tarjouksensa sijoittuminen suhteessa muihin. Vertailusta tulisi ilmetä, miten tarjousta on arvioitu kunkin vertailuperusteen osalta. Päätöksen perusteluissa on riittävää kertoa vain keskeisimmät perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Perusteluista tulee ilmetä tarjouksen ansiot sekä saadun pistemäärän perusteet (HE 108/2016 vp, s. 221). Kun tarjousvertailun kohteena ovat tarjouksen laatutekijät katsotaan liikesalaisuuksiksi, hankintayksikön tulee pyrkiä perustelemaan tarjousvertailun lopputulos esittämällä tarjouksen laatua koskevat tiedot esimerkiksi yleisellä tasolla siten, etteivät liikesalaisuudet paljastu (HE 108/2016 vp, s. 280).

Hakijan hankintaoikaisuvaatimuksessaan viittaamat ratkaisut eivät ole muutoinkaan merkityksellisiä nyt kyseessä olevassa asiassa. Ensinnäkin ratkaisussa MAO 728/2024 hankintaa koskevissa vertailuasiakirjoissa ei ollut esitetty yhdenkään laadullisen vertailuperusteen osalta sanallisia perusteluita tarjouksien pistemäärille ja eri tarjousten välisille piste-eroille. Ratkaisussa MAO 718/2024 hankintayksikkö oli puolestaan vain yleisellä tasolla viitannut tiettyjen roolien puuttumiseen valittajan toimintamallin kuvauksesta. Tapauksessa MAO 633/18 sanallisia perusteluita esitettiin puolestaan vain silloin kuin tarjoaja ei ollut saanut täysiä pisteitä. Lisäksi Hakija on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut ratkaisuun MAO 144/2023, jossa hankintayksikkö ei ollut toimittanut hankintapäätöksessään lainkaan pisteitä tai sanallisia perusteluita ja vasta tarjoajan erikseen kysyessä hyvin yleisluontoiset sanalliset perustelut. Ratkaisu MAO 141/21 puolestaan koskee tavaramerkkiä eikä julkista hankintaa koskevaa asiaa, joten siinä mainitut oikeusohjeet eivät miltei osin sovellu nyt käsillä olevaan asiaan.

Toisin kuin kuvatuissa ratkaisuissa Hankintayksiköt ovat toimittaneet tarjouskilpailuun osallistuneille konkreettiset ja kattavat sanalliset perustelut. Perusteluita on myös annettu tilanteissa, joissa tarjoaja on saanut laatukriteereistä täydet pisteet. Tarjoajilla on täten ollut hankintapäätöksen perusteella mahdollisuus peilata omaa tarjoustaan muiden tarjoajien tarjouksista ilmeneviin vastauksiin, tietoihin ja suunnitteluratkaisuihin. Hankintayksiköiden antamat sanalliset perustelut laatukriteereistä ovat olleet siinä määrin riittäviä, että Valittaja on pystynyt asianmukaisesti arvioimaan päätöksen oikeellisuuden ja valitustarpeensa. Hankintapäätöksen perusteluista on selvinnyt valittu tarjous,

kokonaistaloudellisen edullisuuden peruste ja käytetyt vertailuperusteet, tarjousten sijoittuminen sekä keskeiset perusteet, joilla vertailu on tehty.

Hakijalla ei ole oikeutta suorittaa tarjousvertailua itsenäisesti ja täysimääräisesti

Hakija on esittänyt, että sillä olisi tullut olla oikeus arvioida täysimääräisesti hankintamenettelyn oikeellisuutta kilpailijoiden tarjousasiakirjojen perusteella ja pystyä arvioimaan, ovatko muiden tarjoajien ratkaisut täyttäneet tarjouspyynnön vähimmäisvaatimukset ja tarjouspyynnön mukaisuuden.

Hankintalain 79 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ennen tarjousten valintaa hankintayksikön on tarkistettava, että tarjous on hankinta-asiakirjoissa asetettujen vaatimusten, ehtojen ja perusteiden mukainen. Hankintalain 74 §:n mukaan hankintayksikön on suljettava tarjouspyyntöä tai tarjousmenettelyn ehtoja vastaamattomat tarjoukset tarjouskilpailusta. Vakiintuneesti on katsottu, että tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen sulkeminen tarjouskilpailusta ei ole ainoastaan hankintayksikön oikeus, vaan hankintayksikkö on velvollinen sulkemaan tarjouskilpailusta tarjouspyyntöä vastaamattoman tarjouksen.

Velvollisuus on asetettu nimenomaisesti Hankintayksikölle, eikä Hakijan esittämä oikeus arvioida täysimääräisesti muiden tarjoajien tarjouksia näiden tarjousasiakirjojen perusteella perustu lakiin tai vakiintuneeseen oikeuskäytäntöön. Sen sijaan Hakijalla on ollut oikeus saada hankintapäätöksen riittävät perustelut, joiden perusteella tämä on voinut arvioida Hankintayksikön tekemän päätöksen oikeellisuuden ja oikeussuojatarpeensa. Edellä esitetysti Hankintayksikkö on antanut Hakijalle riittävät ja kattavat perustelut.

Edellä mainituin perustein NCC Suomi Oy:n hankintaoikaisuvaatimus on perusteeton ja se esitetään hylättäväksi.

NCC Suomi Oy on hankintaoikaisuvaatimuksen lisäksi valittanut markkinaoikeuteen ja vaatinut, että markkinaoikeus kumoaa hankintayksiköiden tekemät hankintapäätökset, kieltää hankintayksiköitä noudattamasta virheellistä menettelyä, velvoittaa hankintayksiköt korjaamaan virheellisen menettelynsä sekä määrää hankintayksiköt yhteisvastuullisesti korvaamaan valittajalle tämän arvonlisäverottomat oikeudenkäyntikulut lisättynä asiassa määrättävällä oikeudenkäyntimaksulla.

Toissijaisesti NCC Suomi Oy on vaatinut, että markkinaoikeus määrää hankintayksiköt maksamaan hyvitysmaksua, määrää niille seuraamusmaksut sekä määrää hankintayksiköille tehottomuusseuraamuksen tai vaihtoehtoisesti lyhentää hankintasopimusten sopimuskaudet päättymään markkinaoikeuden määräämän ajan kuluttua.

Lisäksi NCC Suomi Oy on vaatinut, että markkinaoikeus toimittaa sille asianosaisjulkiset tai liikesalaisuuksista riisuttuja versioita Hartela Etelä-Suomi Oy:n ja YIT Business Premises Oy:n tarjousasiakirjoista taikka velvoittaa hankintayksiköt sakon uhalla toimittamaan kyseiset asiakirjat NCC Suomi Oy:lle.

NCC Suomi Oy on valittanut markkinaoikeuteen hankintaoikaisuvaatimuksessaan esittämiinsä perusteisiin vedoten. Lisäksi NCC Suomi Oy on valituksessaan esittänyt, että Hartela Etelä-Suomi Oy:n ja YIT Business Premises Oy:n tarjoukset olisi tullut hylätä tarjouspyynnön

vastaisina, että tarjousvertailu on suoritettu hankintasäännösten vastaisesti sekä että tarjouspyyntö on ollut epäselvä. NCC Suomi Oy ei tältä osin ole perustellut valitustaan tarkemmin, vaan varannut oikeuden täydentää vaatimustensa perusteluita myöhemmin.

Hankintayksiköt antavat markkinaoikeudelle liitteenä olevan vastineen seuraavilla perusteluilla: Muiden tarjoajien tarjousasiakirjoja on pidettävä liikesalaisuuksina, Hankintayksiköt ovat arvioineet muiden tarjoajien tarjousasiakirjat liikesalaisuuksiksi asianmukaisesti, Hankintayksiköiden antamat perustelut hankintapäätöksille ovat olleet asianmukaiset ja Hankintayksiköt ovat muutoinkin menetelleet hankintasäännösten mukaisesti.

Hankintaoikaisuvaatimuksen käsittelyyn ja markkinaoikeusvastineen laatimiseen on oikeudellisena asiantuntijana osallistunut Suomen Hankintajuristit Asianajotoimisto Oy.

Lisätiedot

kuntasuunnittelupäällikkö Asko Honkanen, etunimi.sukunimi@tuusula.fi, p. 0403142012

Liitteet

Liite 1 NCC Suomi Oy:n hankintaoikaisuvaatimus 15.10.2025

Liite 2 NCC Suomi Oy:n markkinaoikeusvalitus 15.10.2025

Liite 3 Vastine NCC Suomi Oy:n valitukseen 28.10.2025

Esittelijä

kansliapäällikkö Oksanen Annaliisa

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää

- hylätä NCC Suomi Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen edellä selostusosassa mainituilla perusteilla;

- valtuuttaa kansliapäällikön antamaan markkinaoikeudelle asiassa liitteenä olevan vastineen sekä allekirjoittamaan muut mahdolliset jatkokirjelmät.

Käsittely

Valtuuston 1. varapuheenjohtaja Kalle Ikkela saapui kokoukseen 17.25 asian käsittelyn aikana.

Hankintajuristi Harri Laakso ja projektipäällikkö Paula Pollock toimivat asiantuntijoina kokouksessa.

Päätös

Kunnanhallitus päätti

- hylätä NCC Suomi Oy:n hankintaoikaisuvaatimuksen edellä selostusosassa mainituilla perusteilla;

- valtuuttaa kansliapäällikön antamaan markkinaoikeudelle asiassa liitteenä olevan vastineen sekä allekirjoittamaan muut mahdolliset jatkokirjelmät.